No. 872 Zaterdag 15 September 1900. 17de Jaargang.

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 14 September.

Een Waarschuwing.

Waarlijk, wel worden de volkeren op den tweesprong van de scheidende en komende eeuw met ontzetting geslagen!

Die nog wegdommelde in loome rust, zal nu toch wel de teekenen des tijds beginnen te verstaan.

Die de wolken nog niet zag, welke lang niet meer aan den horizon maar reeds vlak boven onze hoofden zich onheilspellend samenpakten, gaat nu wel het benevelde oog openzetten voor de dingen, die om ons heen gebeuren.

Want het is maar al te klaar.

De eeuw, die onder het geschetter der valsche wijsbegeerte werd ingezet met de belofte van verlichting, beschaving en humaniteit, die vrijheid en broederschap zou brengen aan de zoo lang door het „Christendom geknevelde" volkeren, — die eeuw zien we nu allen ondergaan in den heilloozen, rooden schijn van allerwegen moorddadig vergoten menschenbloed.

Op de Zuid-Afrikaansche slagvelden ziet ge het eerlijke bloed van een Christenvolk afdruipen van den kling des geweldenaars, en om dat bloed te kunnen vergieten, worden er aan de andere zijde duizenden en duizenden opgeofferd aan de gevloekte hebzucht van Engelsche goudkoningen. Bij den grooten Muur, ginds aan het Hemelsche Rijk, rukken de wilde horden aan als een lawine, de sekte van het Lange Mes, om de Westerlingen de scherpte van hun lemmer te doen gevoelen en onder woest gehuil den Europeaan te zeggen, dat de Chineezen zijne beschaving en philantropie niet willen.

En nu zoo pas hoordet ge onder den bloeienden, zonnigen hemel van Italië het schot van den anarchist, die de duisternissen des doods afroept over het levenslicht van een machthebber, van een groote. En ge deinst met ontzetting terug van dezen proletariër, die bij het nog warme lijk van den vorst poseert in zijn misdaad, zijn rechters vriendelijk verzoekende vooreerst met rust te worden gelaten.

Schrikwekkend drama, dat te Monza werd afgespeeld, een drama, waarin de zwijgende, lugubere gestalte van den moordenaar een welsprekende les geeft aan allen, die geroepen zijn de volkeren te regeeren.

Een les, die wij Christenen, reeds lang kennen uit de Openbaring Gods.

Maar ook een les, ondubbelzinnig aan iedereen geleerd uit de historie der menschheid.

Want de knal van dit revolverschot is toch niets anders dan de verre, droevige nagalm van het doffe geluid, toen het hoofd van koning Lodewijk XVI neerviel in de mand op het schavot.

Het *Ni Dieu ni maître* van later dagen.

De genius der humaniteit omhult het hoofd, en zwijgt en weent......

Maar luide moet het hier wederom worden uitgesproken, dat deze „genius" zich hier waarlijk niet als een onschuldige of een miskende behoeft voor te doen.

Want ten overstaan van deze „humaniteit" bevat deze laffe en waanzinnige moord een scherpe aanklacht. Een vonnis zonder meer.

De humaniteit, die hier bedoeld wordt en onder bescherming van het liberale beginsel in deze eeuw allerwegen gepredikt werd, is er eene zonder, ja tegenover het Christendom. Een menschenliefde, die geen steun vindt in de leer en de Openbaring Gods of in het voorbeeld van Christus, onzen Heiland, maar alleen in het gelijke recht voor allen. Een geest van vrijheid, bandeloos als de orkaan, kwam neerstrijken over de volkeren, en met een beroep op die vrijheid eischte nu ieder het hoogste recht voor zich. Maar tegenover dit hoogste recht kan geen liefde bestaan. De op dezen grondslag gepredikte humaniteit is slechts het klatergoud der liefde. Een vernis, een glimp, een schijn, die slechts voor korten tijd kan bedriegen. Het recht ontaarde dan ook in geweld, en de vrijheid, die een zegen zou worden voor de wereld, wapende de vrije hand van den sluipmoordenaar, nu niet om diens gelijke van het leven te berooven, maar hem, in wien hij een belager van die vrijheid en van dat recht meende te zien......

Nu wane men niet, dat deze valsche begrippen van vrijheid en recht slechts enkelen misleid hebben.

Men denke toch niet, dat deze vorstenmoord van gelijk karakter is en uit gelijke beginselen voortkomt, als die uit vroeger eeuwen.

Volstrekt niet. Want de loochening van hooger gezag, de vergetelheid van Gods Wet knaagt heden ten dage als een kanker ook aan de onderste lagen der maatschappij, en de koningsmoord wordt aanstekelijk.

Die zoo pas het leven liet onder het schot van den anarchist, is tot driemalen toe op gelijke wijze naar het leven gestaan. Zelf rangschikte Umberto met zekere koelbloedigheid zulke aanslagen onder de „onaangenaamheden die tot het vak behooren".

En in de laatste paar jaren — het geheugen behoeft eigenlijk niet opgefrischt — zijn er immers een viertal kroondragers en gezagvoerders geweest, die als een offer vielen van socialistischen en anarchistischen haat.

Daarenboven, wie zal ze tellen in onze huidige maatschappij, de onverlaten, de laaghartige individuen, die tot een zelfde euveldaad in staat zijn, en die, wanneer zij door het lot of hoe ook geroepen worden, aanstonds gereed staan om met den dolk of het scherp gewette mes koningen en overheden het hart af te steken.

De bekentenis van sommigen, wier aanslag mislukte, de bekentenis, dat er na hen anderen zouden opstaan, die dan beter zouden mikken, is ons een treurige waarborg voor dit zeer ware feit onzer hedendaagsche geschiedenis.

Aan de berekende razernij van al deze verdwaasde individuen zal door de overheid paal en perk moeten gesteld worden, wil zij de maatschappij niet met toomelooze vaart naar den afgrond zien rennen.

Want de gevolgen van deze daad reiken verder, dan ooit door de overheid zal worden vermoed.

Gaat er naar alle windstreken een kreet van afschuw uit over dit snood, anarchistisch bedrijf, ook de haat, de wilde passie vlamt weer hooger op bij het succes van dezen sluipmoordenaar. Het bederf in het maatschappelijk organisme sluipt allengs verder voort, nu men uit de algemeene ontzetting over deze misdaad weer geleerd heeft, welke kracht er schuilt in één man, die in godvergetenheid met sluipdolk of moordgeweer zijne handen wapent tegen koningen en potentaten.

Dat derhalve de machthebbers den ernst der tijden kloek onder de oogen durven zien!

Dat zij niet toegeven aan zwakheid, die hier boosheid en zelfmoord zou wezen.

Dat zij het „vrije" woord in drukpers en vergadering aan banden leggen en met kracht, onverbiddelijke kracht optreden tegen al degenen, die in rede of geschrift het fundament van orde en gezag pogen los te wrikken en niet aarzelen om met de schandelijkste taal de gemoederen te verhitten van een Sipido, een Luccheni, een Caserio en hun trawanten.

Gouverner c'est prévoir......

In het bleeke, sombere licht, dat

Feuilleton.

HET FRANSCHE LIEDJE.

Een verhaal uit den Boeren-oorlog.

De zon verdween in de verte achter den Mackenberg, eensklaps, als een steen, die valt; de scherp gekantelde lijnen van den berg staken een oogenblik violet af tegen het gulden schitteren van den hemel; dan viel de nacht als een gordijn, plotseling.

En de menschen uit Europa, zij, die nieuw in deze streken waren, stonden verbaasd over de plotselinge duisternis, die op den stralenden dag der tropen volgt. In hun geest zagen zij weer die lichte, doorzichtige, heldere schemerstonden, die zoo lang en lang duurden, van hun Noorden, die bleeke nachten, vol lichtend waas, gelijkend op dagen zonder kleur.

Maar in die zwarte diepte begonnen sterren te tintelen en te flikkeren. Lord Woonsdale, staande op den kant van het kopje, waar zijn kamp was, zag ze één voor één verschijnen uit het oneindige en plaats nemen op hun eeuwigen post. Maar het was niet het firmament van 't Noorden, overal schitterend bezaaid met stroomen van sterren; groote, duistere gaten, afgronden openden zich tusschen de groepen hemellichten, hen scheidend, hen afzonderend door zeeën van geheimenis; de Engelschman, toevlucht nemend tot zijn schoolherinneringen, vond "Orion" prachtig boven allen, volgde de fraaie lichtbaan van den Melkweg en hield op bij de sterrengroepen, door La Caille "Het Schildersatelier" en "De Schildersezel" genoemd.

De twee kopjes, die hij den volgenden dag moest aanvallen, vertoonden zich aan zijn blik als donkere kogels, als een ondoordringbare schaduw op de trillende duisternis van den nacht. Geen licht, geen leven, niets verried de tegenwoordigheid van menschen, en de kleine vlakte tusschen de heuvels, de vlakte, waar men morgen zou sterven, sluimerde als een vijver van rouw, zonder rimpelen, zonder ruischen.

Toch waren de Boeren daar; hij voelde het in de duisternis. En Woonsdale, even den blik naar het zuiden richtend, dacht aan allen, die morgenavond wellicht die sterren niet meer zien zouden.

Eensklaps heft hij het hoofd op, dan buigt hij zich een weinig om te luisteren.

Uit de diepte van den nacht rees een stem op, een stem, langzaam en zwaar; daarna volgden anderen en vermengden zich met de eersten; het was een ernstig, volklinkend gezang: met regelmatige golvingen verhief het zich en daalde het, een suizende zee gelijk, die soms met zulk geweld wordt omhoog gezweept, dat zij al trillend en lillend de sterren schijnt te naderen.

„Dit is de zang der Boeren, als zij hem aanheffen, zijn zij vast besloten om stand te houden tot den laatsten man. Wij zullen er morgen heet voorstaan."

Woonsdale wendde zich om en zag een ouden fourier van de dragonders, die naast hem, ook in den nacht, bezwangerd van bloed en dood, staarde.

„Het bewijst altijd, dat zij daar zijn."

Het gezang verstomde plotseling, evenals een licht, dat uitgaat, en de dragonder bromde:

„Hun gebed is geëindigd, nu gaan zij slapen."

Woonsdale luisterde nog steeds, terwijl hij trachtte te ontdekken van waar juist het gezang kwam.

En eensklaps ontstelde hij; een levendig, pittig, schalksch lied steeg iets verder op, steeg op en viel weer neer in blijde cadence:

„Vive Henri Quatre,
Vive ce roi vaillant..."

De kapitein en de soldaat zagen elkaar aan en de soldaat vroeg:

„Is dat niet Fransch?"

„Ja, en zelfs een oud Fransch lied, dat vele Franschen niet eens kennen."

Door den nacht kwam de stem, klaar en helder weer tot hen, als de stem van een klaroen:

„Ce diable á quatre
A le triple talent
De boire et de battre
Et d' être un vert galant!"

„Dat komt van het andere kopje, dat is bezet door Franschen."

De fourier herhaalde:

„Wij zullen er morgen heet voor staan."

Maar de officier antwoordde niet, hij sprak tot zichzelf:

„Dit is 't lied van Henri de Mesmes, zijn lied, toen hij ons trotseerde te Cambridge, waar toen zijn ra-

de waskaarsen uitspreidden rondom de doodssponde van koning Umberto, schitterde deze waarheid niettemin met nieuwen, klaren glans. Dat dan Monza en het tragisch einde van dezen vorst den machthebbers eene waarschuwing zij!

De studie in het Vaticaan.

Tusschen de studiezalen van het archief en van de bibliotheek in het Vaticaan, is de consultatiebibliotheek, ten gebruike der bezoekers van de beide instellingen. De inrichting van deze verzameling is voortreffelijk; buitenlandsche geleerden zeiden, dat zij nergens betere en doelmatiger inrichting hadden gevonden. De verzameling is in drie zalen in groote hooge kasten opgesteld, met duidelijke opschriften, zoodat men dadelijk den weg erin vindt. Van al de boeken is een alphabetische en systematische kaartcatalogus. De verzameling is geheel berekend voor het doel van de studiën die in het Vaticaan gemaakt worden, en met de nieuwste publicaties bijgehouden. Een groote standaard met atlassen en paleografische albums in het midden. Aan de geschiedenis is de grootste plaats ingeruimd, hoofdzakelijk uitgaven van de bronnen. Frankrijk en Duitschland nemen hier een enorme ruimte in. Holland is er met de werken van het Historisch Genootschap en van de Koninklijke Academie vertegenwoordigd.

De bezoekers kunnen hier zelf de boeken uit de kasten en met zich naar de andere studiezalen nemen. De ambtenaren van de bibliotheek, de scriptores, echte „rats de bibliothèque," staan den bezoekers welwillend ter hulp. Men is hier en in de andere studiezalen van het Vaticaan spoedig thuis, en de studie wordt er recht aangenaam. Zoo geheel anders, dit gezelschap van intelligente menschen, die hun leven tusschen de boeken en manuscripten slijten, dan het rumoer van de andere bibliotheken van Rome, met hun leegloopers, die romannetjes komen lezen, jaargangen van kranten en adresboeken consulteeren; gymnasiasten, die vertalingen van oude schrijvers komen zoeken, en studenten, die gehectografeerde dictaten inpompen.

Aan deze bibliotheek sluiten zich de voor het publiek toegankelijke kamers en de studiezalen van het Vaticaansch archief aan. In 1880 nam Leo XIII het liberaal besluit de schatkamers van documenten voor de wereldgeschiedenis, die nog het „Geheim" Archief heet, voor studie en onderzoek van de geleerden der heele wereld open te stellen. Lang was de toegang tot deze bronnen een hartewensch der historici geweest. Men had indertijd, toen bijna het heel archief op last van Napoleon naar Parijs werd versjouwd [op heen- en terugreis leed het veel verliezen], en uit de verslagen van de weinigen die er in hadden kunnen doordringen (o. a. Gachard, die een rapport opstelde van stukken die op de hollandsche geschiedenis betrekking hebben), zich een denkbeeld kunnen maken van den buitengewonen rijkdom van deze verzamelingen. Toen het archief in 1881 geopend werd, bevatte het bv. alleen aan Regesta (de kopieboeken der pauselijke bullen), die van 1198—1584 loopen, meer dan 2000 deelen; de Regesten van Avignon vormen een afzonderlijke collectie van 347 deelen. De [geschreven] catalogus bevat 80 deelen. Sedert zijn de archieven van het Lateraan (het pauselijk paleis der middeleeuwen) met 22000 deelen, het archief-Borghese (in 1891 aangekocht), en het archief van Castel St. Angelo, waar de stukken bewaard werden, waaraan de Pausen de grootste waarde hechtten, hier in het Vaticaansch archief bijgesteld. Dit is nog maar een deel van het archief: er zijn nog die van de Camera Apostolica, van de Segreteria de Stato, etc. etc. Menschenlevens zijn besteed geworden aan het maken van inventarissen van onderdeelen.

Na '80 is in het archief al zooveel gewerkt, dat alleen een opsomming van die studies en uitgaven een boekdeel zouden vormen. (Prof. Melampa van het Vaticaansche archief zal dit rapport dit jaar nog doen verschijnen). Müntz en Duchesne vonden er het materiaal voor hunne werken, er werd rijke stof uit geput voor de Monumenta Germanica, en voor de geschiedenis van de afzonderlijke staten van Duitschland worden telkens wetenschappelijke ontdekkingsreizigers naar Rome gestuurd.

Voor de studie in het Vaticaansch archief als hoofddoel werden in Rome verscheidene wetenschappelijke instituten gesticht. De Ecole de France, die al vele deelen van de Regesta en een deel van het Liber Censuum, de bron voor de kennis van de tribuutheffing van de Kerk in de Middeleeuwen, publiceerde. In dit jaar verscheen van hare uitgaven het 6de facs. van de Regesta van Gregorius IX (1227—1241) en is men begonnen met de uitgaven van de bullen van Urbanus IV (1261—1264). De derde serie van de werken van Ecole de France is geopend geworden: Lettres des papes d'Avignon, se rapportant à la France, waarvan dit jaar uitkwam het eerste facs. van den tijd van Benedictus IX (1334—1342). Dezelfde instelling geeft, in de bekende: Mélanges, belangrijke artikelen, door hare leden, naar aanleiding van de Vaticaansche onderzoekingen samengesteld, uit.

Het Pruisisch Historisch Instituut werd in Rome in 1888 gesticht, voor onderzoekingen in Italiaansche archieven, in het bijzonder in het Vaticaansch archief. Indertijd stond het onder leiding van prof. Quidde, nu onder prof. Friedensburg.

Het instituut is in een echt Romeinsch paleis (Palazzo Guistiniani) gevestigd. Zoowel Duitsche als andere studeerenden [schrijver dezes spreekt hier uit eigen ervaring] worden door prof. Friedensburg en zijn medewerker, dr. Kupke, met hunne voorlichting welwillend gediend en de boeken uit de, practisch voor de studie ingerichte, bibliotheek worden te hunner beschikking gesteld. Het Instituut heeft zich in het bijzonder tot taak gesteld de uitgave van de berichten der pauselijke nuntii in Duitschland. Men heeft slechts eenige van de vele deelen die deze uitgaaf reeds omvat in te zien om zich te overtuigen, welk belangrijk materiaal voor de geschiedenis hier wordt bijeengebracht, en welk een historische kennis in de aanteekeningen verspreid is. Voor zooveel noodig heeft men het met stukken uit de andere archieven van Italië aangevuld en toegelicht. Van deze publicatie is het laatst uitgekomen (in 1899): *Nuntiaturberichte aus Deutschland*, 1533—1559, Erste Abtheilung, Band IX, bewerkt door prof. Friedensburg. Ter perse: de 12de band van de: *Nuntiaturberichte* (eerste helft van het pontificaat van Julius III).

Met het uitgeven van andere nuntiatuurberichten houden zich hier het Römische Institut der Görresgesellschafft en het Oostenrijksch historisch instituut bezig.

Polen zond eene Expeditio Romana, die onder het toezicht staat van de hoogeschool van Krakau, voor onderzoekingen in de archieven van het Vaticaan. De instelling van het Belgisch Instituut, waarvoor door den abbé Cauchie sterk bij de regeering, in woord en schrift, is aangedrongen, is nog altijd een vrome wensch gebleven. Het materiaal voor de geschiedenis van Flandria (België en Holland) is anders belangrijk genoeg.

Aan het archief is eene palaeografische school verbonden, die al goede leerlingen heeft gevormd. Het onderwijs is aan prof. Melampo toevertrouwd. Archivaris is nu Mgr. Wenzel. De studiezaal, met flink licht en 's winters verwarmd, een uitzondering die men in Italië leert op prijs stellen, ziet er uit als een groote kloosterzaal, waar in de stilte hard wordt gewerkt in al die codices met hunne intricate schriften. Archivaris is onder anderen ook de geleerde Pater Denifle van de orde der Dominicanen.

Nieuwsberichten.

CURACAO.

De Eerw. Zuster Medarda. ✠

In den nacht van Dinsdag op Woensdag overleed in het Sint-Elizabeths-gasthuis alhier de Eerwaarde Zuster Medarda, in de wereld Mejuffrouw Joanna Koeken.

Zuster Medarda werd geboren den 30sten October 1872 te Klein-Zundert in de provincie Noord-Brabant, trad op jeugdigen leeftijd in de Congregatie der Gasthuiszusters te Breda en kwam in Mei 1899 te Curaçao aan. Met onverdroten ijver wijdde zij zich aan de verzorging der zieken in het St. Elizabeths-gasthuis en wist zich spoedig de liefde en dankbaarheid der arme kranken te verwerven. Toch was het haar niet gegeven volgens haar wensch nog langen tijd den lijdenden te dienen; God riep haar op jeugdigen leeftijd tot Zich om haar nu reeds de hemelsche belooning te schenken voor haar leven vol opoffering.

ZHEG. de Gouverneur der kolonie met zijn Adjudant, de Hoogeerwaarde Provicaris der Missie met de Geestelijkheid der stad en vele belangstellenden leidden het stoffelijk overschot van Zuster Medarda grafwaarts en brachten haar de welverdiende hulde van haar verborgen doch verdienstelijk leven.

Zij ruste in vrede!

Kerkelijke berichten.

Door den Aartsbisschop van Trinidad, Z. D. H. Mgr. V. Flood, is benoemd tot Vicaris-Generaal van het bisdom Roseau op het eiland Dominica de Hoogeerwaarde Pater G. M. O'Farrell van de Orde der Dominicanen, die ter aanvaarding zijner nieuwe waardigheid den 5den September ll. per ss. *Orinoco* van Trinidad naar Dominica vertrok.

— Aan de Eerwaarde Paters Dominicanen van de Fransche provincie Lyon is thans definitief de Apostolische Missie van het eiland Cuba toevertrouwd. Reeds waren eenige Paters dierzelfde provincie daar in den laatsten tijd werkzaam.

Havennieuws.

Verleden week Zaterdag in den namiddag vertrok van hier het italiaansche oorlogsschip *Dogali* met bestemming naar Santa Lucia. Naar men zegt zal deze oorlogsbodem binnen korten tijd wederom in onze haven terugkeeren.

* *
*

Maandagmorgen vertrok van hier naar Bonaire Hr. Ms. *Sommelsdijk*. Van Bonaire ging de *Sommelsdijk* naar Klein-Curaçao om opmetingen te doen en een ankerplaats voor schepen aan te wijzen.

* *
*

Het amerikaansche stoomschip *Maracaibo* van de *Red D Line* zal, komende van Maracaibo, hier aanstaanden Maandag binnenvallen om nog dienzelfden dag naar New-York te vertrekken.

* *
*

Wegens reparatie zal gedurende eenigen tijd de *Gouverneur Van Heerdt* de gewone wekelijksche reis naar Aruba en Bonaire niet maken.

---

ceboot het eerste aankwam; zou hij daar wezen met de Franschen, Henri, mijn vriend Henri?"

De uren van zijn kindsheid en jeugd gingen nu als een kalme stroom zijn geest voorbij: hij lachte om het vroolijke gezicht van den Franschen schoolmakker, doorleefde weer hun studie-uren en hun spelen en voelde zich geheel als toen.

„Ja, niemand anders kan dat zoo zingen, „Vive Henri IV". Hij zei, dat dit het Fransche volkslied was. Zou hij bij hen zijn? Als ik hem morgen eens zag?"

Hij ontroerde, hij herinnerde zich dat zij samen eens twist hadden gehad, dat hij Henri op den grond had gebokst, en den terugkeer naar Frankrijk van Henri, toen zijn ouders hem hadden ontboden. Naderhand hadden zij elkaar wel geschreven, maar niet meer gezien.

Terwijl de zon haar stralen in volle bundels uitgoot, woedde het gevecht, rook dwarrelde in 't rond, de sabels bliksemden, dof donderden de kanonnen, fel knetterden de geweren.

Lord Woonsdale zag de pogingen der Highlanders en der Ieren verijdeld; langzaam drukte hij met de knieën in de zijden van zijn volbloed, en deze sprong op; de dragonders begrepen dit en grepen naar de teugels. Een kille rilling doorliep de gelederen van mannen en paarden, toen weerklonk 't commando, flink, duidelijk.

Hij was gelukkig te kunnen vooruitsnellen, te voelen hoe Lily, zijn merrie, zich onder zijn lichaam uitrekte, te zien, hoe de afstand ras afnam, als werd hij verzwolgen, eindelijk tusschen hem en den vijand verdween. De sabel in de lucht zwaaiend, riep Woonsdale: „Brittannia!"

Hij zag niets, hij hoorde niets.

En achter hem steigerden paarden en stortten zij neer, de borst doorschoten, in vollen galop.

De ruiters schoten hun pistool af en grepen dan naar de lans, ter zijde van hun paard gebogen en zich vasthoudend aan de fladderende manen.

Woonsdale was allen voor, ver voor. Eensklaps zag hij zich te midden van den orkaan der charge, woedend hollende paarden renden hem voorbij; ruiters met groote hoeden streken rakelings langs hem, doch vielen hem niet aan, zoo gejaagd was hun vaart. Een enkele hief de sabel op, maar Lily ontweek door een zijsprong den slag.

En Woonsdale, aan wien de charge der Boeren was voorbijgegaan, bevond zich alleen met zijn trompetter op een verlaten plaats, beneden aan een weg, beveiligd tegen de kogels, die hem over het hoofd heen vlogen.

Een roekelooze gedachte rees in zijn brein, en alsof hij zijn geheelen troep nog achter zich had, deed hij "verzamelen" blazen.

Uit de verte antwoordde hem het vroolijke lied van den vorigen avond, het lied der Franschen.

En hij zag een ruiter in galop van het kopje naar hem toe komen. De Engelschman gaf nu zijn merrie de sporen en de twee vijanden reden elkaar tegemoet.

Thans bevond Edward Woonsdale, zooals hij gisteren had voorzien, zich tegenover zijn vriend Henri de Mesmes.

De paarden steigerden en beten elkaar in de neusgaten; de beide vrienden herkenden elkaar met één blik en zonder eenig blijk te geven van ontroering, zoo tragisch was het oogenblik, groetten zij elkaar.

„Wilt u, mijnheer," sprak de Franschman, terwijl hij zijn vilten hoed afnam, „dat wij met de sabel vechten, zooals wij vroeger vochten met de vuist?"

„Ik ben tot uw orders, mijnheer."

Zij wendden zich om, ten einde ruimte te winnen. Dan zag men hen op elkaar instormen; de veldslag, een oogenblik onderbroken, begon weer hevig als te voren.

Aan den voet van den berg lagen de beide schoolvrienden, de borst doorboord door eenzelfden stoot, en, toen zij, die hen hadden gevonden, hen met denzelfden mantel bedekten om hun lichamen te beschermen tegen de zon, geleken zij twee broers, ingeslapen in hetzelfde bed en glimlachend in dezelfde sluimering.

— Zijn wij wel ingelicht, dan vertrekt de *Gouverneur Van den Brandhof* wederom den 24sten dezer naar de eilanden Saba, St. Eustatius en St. Martin, N. G.

⁂

Er worden onderhandelingen gevoerd tusschen het Bestuur van Suriname en den *K. W. I. M.* over den aankoop van het stoomschip *Curaçao*. Ingevolge die besprekingen zijn hier gisteren met de *Prins Frederik Hendrik* aangekomen de Heer E. J. B. Juta, beheerder der koloniale vaartuigen te Suriname en de Heer H. Sluiter, Vertegenwoordiger van den *K. W. I. M.* in West-Indië. Na aankomst van de *Oranje Nassau* zal in tegenwoordigheid van bovengenoemde Heeren en van nog een deskundige een proeftocht met de *Curaçao* gehouden worden.

—Den 1sten September is uit Amsterdam vertrokken de *Prins Willem V* van den *K. W. I. M.* in plaats van het nieuwe stoomschip *Prins Maurits*, dat eerst hedenmorgen uit Amsterdam vertrok.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Merselina Beltran, H. S. Cohen Henriquez, Francisco Curiel, M. & J. Cardoze, R. I. de Jongh, Anet Mariano, Señora Polin, Adolfo Sentiago, T. T. Teeters, H. van den Hart.

Liefdadigheids-Bazaar.

Naar wij vernemen, zien de leden der Dames-vereeniging *Eendracht maakt macht* met dankbaarheid terug op de dagen, dat de door haar georganizeerde liefdadigheids-bazaar ten behoeve van protestantsche weezen en ouden van dagen is gehouden. Er werd een druk bezoek door het publiek gebracht aan de lokalen, waar de bazaar gehouden werd, zoodat men met reden veronderstellen mag, dat de rekening van inkomsten en uitgaven met een niet onaanzienlijk saldo sluiten zal.

Electrisch licht.

De inrichting voor electrisch licht van den Heer Smith is in eigendom overgegaan aan de firma S. E. L. Maduro & Sons, die zich voorstelt binnen korten tijd uitbreiding aan deze zaak te geven.

Daarom zijn er stappen bij het Bestuur der kolonie gedaan om tot oprichting eener fabriek een terrein te verkrijgen in de nabijheid van het Riffort en zal de électricien der inrichting, de Heer H. van den Brink, binnenkort naar New-York vertrekken voor den aankoop van nieuwe machineriën.

Een orkaan.

Een zware orkaan, komende van de Antillen, heeft gewoed in Texas (N.A.). Galveston, Houston en Santa Fé hebben zwaar geleden. Vierduizend huizen zouden zijn verwoest en duizend menschen zijn omgekomen.

INGEZONDEN STUKKEN.

Zeer geachte Redactie,

Ik weet niet of Gij de volgende opmerkingen der publicatie waardig oordeelt in Uw weekblad, de "Amigoe di Curaçao."

Zoo niet, dan ben ik toch blij, dat ik ten minste aan U mijn hart heb kunnen uitstorten.

Zoo ja, des te aangenamer zal het mij zijn, en des te meer dank ben ik U verschuldigd.

In de dagen der "apotheose" van wijlen den Heer P. C. Leon hield ik me toevallig bezig met de lezing van de Génestet. U kunt niet gelooven, welk een vreemde gewaarwording zich van mij meester maakte, toen ik me van de natuurlijke ongekunstelde taal van dien schrijver, op eenmaal wendde naar de gezwollen, hoogdravende, gewrongen taal der redevoeringen en artikelen omtrent het leven en den dood van genoemden Heer.

Verbeeld U, onder den streelenden indruk verkeeren van de Génestet's echt menschelijke, zuiver gevoelde poesie, uitgedrukt in heldere, onopgesmukte taal, en dan plotseling......... zich de ooren hooren toeten van knallende rhetoriek en krijschend gescheld.

Het weinigje kalm noordsch bloed, dat ik nog in mijn aderen heb, teekent verzet aan tegen die opgewonden, schromelijk overdreven lofprijzingen van den betreurden doode, tegen die hoonende en tartende verguizing van allen godsdienst behalve van dien men zich zelf maakt. De Heer Leon zelf zou zich in zijn graf hebben omgekeerd, als hij den opgeblazen bombast had kunnen hooren, die over zijne groeve werd uitgegalmd, en hij zou zeker krachtig geprotesteerd hebben tegen den wansmaak om van zijn heengaan eene gelegenheid te maken tot lastering en bespotting van eens anders godsdienstige overtuiging. Hoe antigodsdienstig hij zelf ook was, hij had takt en welvoegelijkheidszin genoeg om zich niet gaarne verheerlijkt te zien in holle phrasen en pochende *in memoriam's* ten koste van den eerbied aan eens anders geloof verschuldigd.

Als eenige academisten, *recreationis causa*, zich hadden voorgesteld een *parodie* te leveren van een maçonnieken held in oud-maçonnieke taal, dan hadden zij geen betere termen kunnen vinden, geen wansmakelijker beelden kunnen gebruiken, dan men het Curaçaosch publiek heeft te hooren en te aanschouwen gegeven bij deze gelegenheid.

Laten die heeren sprekers en schrijvers toch eindelijk eens begrijpen, dat men in beschaafde landen thans zóó niet meer spreekt of schrijft, ook en vooral de mannen der nieuwere ideeën niet. Daar mag hier of daar nog een slag van pen- en woordvoerders gevonden worden, die de edeler manieren van den tijd nog niet kennen, maar zij hebben geen gezag meer in de geleerde wereld.

De hoogere ontwikkeling, de meer grondige studie, en vooral het toenemend besef dat de waarheid zoo maar niet overal en voor iedereen te grijpen ligt, stemt de welopgevoede lieden van onzen tijd tot meer soberheid in hunne uitdrukkingen, tot meer gematigdheid in hunne oordeelen, tot meer voorbehoud in het toedeelen van lof en blaam.

Het blijkt ook dat die bescheidenheid het gevoel niet schaadt, maar integendeel de geestdrift veredelt door haar te gronden op *natuurlijkheid*. Immers alle gevoelsverheffing, die door vooroordeel, zenuwachtige aandoening of overprikkeling ontstaat, is niets anders dan opgeschroefd, valsch enthousiasme.

Nog eene opmerking van een andere soort, met Uw verlof!

De verheerlijkers van den Heer Leon (en deze ook tijdens zijn leven), noemen zich "liberaal", d. i., volgens het woordenboek, "vrijheidslievend, vrijzinnig, onbevooroordeeld."

Geachte Redactie, zij zijn even zoo weinig liberaal gezind ten opzichte allen die het H. Geloof handhaven als Oliver Cromwell jegens de Ieren. Zij komen mij voor te spreken als echte sectarissen, niet zoo wreed als de Puriteinen, maar op hun wijs even doordrijvend, even dwingzuchtig, even despotisch. Zij bejegenen de voorstanders van het Geloof niet met een honderdste deel van de gemoedelijkheid en verdraagzaamheid, die zij zelven genieten van Katholiek, Protestant en Israeliet.

Het zijn "liberalen" van dat soort, aan wie de Génestet het volgende versje in den mond legt:

Wij zijn ontzaglijk liberaal,
Wij laten ieder vrij
In doen of denken, kunst of taal:
Wij zeggen: vrij en blij!......
Dom volkje, dat niet denkt als wij
En wroet voor zijn partij,
Dat hen de duivel haal!......
Wat zijn we liberaal!

Hooggeachte Redactie, met beleefden en dankbaren groet, blijf ik

Uw dw. Dienaar,

X.

Ingezonden Mededeelingen.

BUITENLAND.

Italie. — De *Figaro* wijdt de volgende beschouwing aan den moord te Monza:

„Koning Humbert is gevallen als een slachtoffer van zijn waardigheid of — gelijk hij zelf zich eenmaal uitdrukte, toen hij het staal van een anderen moordenaar, Passanante, had afgeweerd — van „de risico verbonden aan het vak". Maar hij is ook het slachtoffer geworden van het werk ondernomen door zijn Huis, en voltooid met al te veel spoed, met te groote overhaasting. Men heeft Italië dat, ten einde zijn positie als groote Mogendheid te bevestigen en zich tot de volle innerlijke kracht daarvan te ontwikkelen, een eeuw van vreedzaam, rustig bestuur noodig had, aanstonds gewrongen in een militair stelsel, gelijk aan dat waarin Duitschers en Franschen zuchten. Vandaar buitensporig hooge uitgaven, financieele krisissen, industrieele nood en achteruitgang van den landbouwenden stand, te midden van al welke omstandigheden zich eerst het socialisme en vervolgens het anarchisme ontwikkelde. Tegen dit anarchisme heeft men in het Milaneesche met geweld moeten optreden, dit anarchisme geeft thans op de gestrengheden eener zeer gewettigde onderdrukking antwoord door de vermoording van den Koning."

En omtrent den nieuwen heerscher schrijft de *Figaro*:

„Allen die de eer hebben den nieuwen Koning te kennen, roemen zijn flink karakter en resoluten geest. Zijn vader, met wien hij niet altijd in goede verstandhouding leefde, had hem de degelijk militaire opvoeding doen geven welke hijzelf genoten had.

Eerst voerde hij het bevel over het garnizoen van Napels, daarna over dat van Florence. Men herinnert zich dat hij dezen laatsten post verliet om zich naar het Quirinaal te spoeden, toen de tijding van de nederlaag bij Adua hem bereikte. Hij smeekte toen zijn vader Crispi weg te zenden, wijl hij dezen verweet het land den ondergang tegemoet te voeren. Koning Humbert strafte zijn zoon met 24 uren arrest wegens het verlaten van zijn post zonder verlof. Maar Crispi kreeg zijn congé. Deze enkele trek teekent Koning Victor Emmanuel's karakter voldoende."

Engeland. — De onlangs overleden Lord Charles Russell Killowen was in 1833 geboren, studeerde te Dublin in de rechten, begon zijn loopbaan als journalist, werd in 1859 advokaat te Londen, en kreeg weldra een groote vermaardheid en een uitgebreide praktijk. In 1880 werd hij naar het Lagerhuis afgevaardigd, waar hij zich bij de liberale partij aansloot. Onder Gladstone was hij in 1886 en van 1892 tot 1894 procureur-generaal. In 1889 verdedigde hij Parnell voor de koninklijke commissie van onderzoek, en in 1893 vertegenwoordigde hij Engeland in de quaestie der Behringzee. In 1884 werd hij voor zijn leven benoemd tot lid van het Hoogerhuis, en in Juli 1896 tot lord-opperrechter van Engeland. Lord Russell was katholiek.

Transvaal. — De Boeren volgen met volharding en moed hun tactiek. Geeft Botha aan Roberts de handen vol werk in het Lijdenburgsche, Dewet belaagt de engelsche troepen in de omstreken van Winburg en nu ook verschijnt commandant Theron met 700 dapperen bij Johannesburg. Toch kan men niet ontkennen, dat den Boeren een groot gevaar dreigt, hetwelk hun geheel oorlogsplan in duigen kan doen vallen. Dwingen de Boeren binnen korten tijd de Engelschen niet tot den terugtocht of houden zij hen minstens niet tegen in hun opmarsch, dan zullen de Engelschen weldra te Komati-poort zijn, de uiterste grensplaats op Transvaalsch grondgebied aan de spoorlijn Pretoria-Lorenzo Marques. Veronderstel nu, dat Portugal de annexatie van Transvaal door Engeland erkent, dan kan eerstgenoemd land zich ontslagen rekenen van den plicht van onzijdigheid jegens Transvaal en aan Engeland ongehinderd vervoer van oorlogsmaterieel en levensmiddelen toestaan op de lijn Komati-poort-Lorenzo Marques. In dit geval zal het den Boeren onmogelijk zijn den Engelschen den toevoer van nieuwe krachten en van levensmiddelen af te snijden, wat nu hun doel en eenige hoop is, en hun alle vooruitzicht zijn ontnomen om nog in het einde te overwinnen.

Dat het nu reeds zoo ver gekomen

is, of wel dat de Boeren voorzien, dat het bemachtigen van den spoorweg tot Komatie-poort slechts een kwestie van tijd is en het verder vergieten van bloed dus nutteloos is, schijnen de telegrammen aan te toonen, die te Parijs en te Washington zijn aangekomen. Volgens die berichten zou President Kruger zich te Lorenzo Marques bevinden en Botha met Kruger's goedvinden te Pretoria onderhandelingen voeren met lord Roberts om zich over te geven en den oorlog te beëindigen. Onwaarschijnlijk klinken deze berichten niet en zeker zijn ze wel in staat om de Boerenvrienden treurig te stemmen; doch wanneer straks misschien de bevestiging dier berichten komt, dan bedenke men dat in het oog der geheele wereld de Boeren in hun nederlaag grooter zijn dan de Engelschen in hun overwinning.

Gelukkig echter bewijzen de telegrammen, welke hier gisteren aankwamen, dat de nood nog niet zoo hoog gestegen is. Wel bevindt zich President Kruger te Lorenzo Marques, maar het is om vandaar den 24sten September naar Europa te vertrekken en de bemiddeling der Mogendheden in te roepen. Onderwijl worden in Transvaal de vijandelijkheden voortgezet; French heeft Barberton ingenomen. Schalk Burger is tijdens de afwezigheid van Kruger benoemd tot waarnemend President.

De kranige verdediger van Mafeking, Baden Powell, bevindt zich thans te Cape-Town. Na het ontzet van Mafeking werd hem aangeboden naar Engeland terug te keeren. Hij weigerde en verkoos tot het einde van den strijd op het oorlogsveld te blijven. Later werd hij te Elandsrivier gewond en nu schijnt zijn gezondheid hem te dwingen Zuid-Afrika te verlaten en herstel van krachten in het moederland te gaan zoeken. Ofschoon wij ons om de Boeren verheugen, dat zij een geduchten tegenstander verliezen, Baden Powell's moed had toch een beter lot verdiend.

China.— Er worden in het europeesch concert dissonanten gehoord, die wellicht niet zullen worden opgelost. Rusland stelt voor de internationale troepen uit Peking te doen terugtrekken; het schijnt voor eigen rekening te willen gaan werken. Frankrijk en Amerika is Rusland ter wille, maar Duitschland, Oostenrijk, Italië en Engeland willen Peking bezet houden. Japan, over wiens houding men eerst in het onzekere was, sluit zich nu aan bij Rusland. Oneenigheid dus bij de Mogendheden, die hen werkeloos doet zijn, terwijl de Chineezen met onverholen leedvermaak de twistenden gadeslaan en hun schijnen toe te voegen: Gij hebt maar te *zeggen*, wij zullen wel *doen*, en doorgaan met de vreemde duivels te kwellen. Overigens is te Peking alles rustig.

Advertentien.